

PAPER DETAILS

TITLE: FIZIK ÖGRETMEN ADAYLARININ ÖGRETMENLIK UYGULAMASI DERSINE YÖNELİK
GÖRÜSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AUTHORS: Medine BARAN, Seyma YASAR, Abdulkadir MASKAN

PAGES: 230-248

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/786693>

FİZİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Prospective Physics Teachers' Views Towards The Teaching Practice Course

Medine BARAN¹

Şeyma YAŞAR²

Abdulkadir MASKAN³

Öz

Bu çalışmanın amacı, fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerini incelemektir. Araştırma Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Anabilim Dalında öğretmenlik uygulaması dersini almış olan 10 fizik öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler içerik ve betimsel analiz teknikleri ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda, öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersini, kendilerine deneyim ve tecrübe kazandırdığı için yararlı ve gerekli gördüklerini ifade etmişlerdir. Fakat öğretmen adaylarının önemli bir kesimi uygulamalar sırasında iletişim sıkıntıları yaşadıklarını, uygulama öğretmenin kendilerini önemsemediğini ve arka planda kaldıklarını belirtmişlerdir. Bununla beraber bu dersin saat sayısının artırılması gerektiğinin yanı sıra KPSS ve mezuniyet kaygısının yaşandığı son sınıfta verilmemesi, bu dersin lisans süresi boyunca eğitim ve öğretim programı içinde dengeli bir şekilde verilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmen adayları gittikleri uygulama okullarında daha çok merkezde olmak istediklerini dolayısıyla uygulamaların zenginleştirilmesi, bu ders ile ilgili birim ve kişilerin daha aktif olması, eğitim fakültelerinde verilen fizik derslerinin lisedeki fizik dersi müfredatı ile paralel olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, Fizik öğretmen adayı, Görüş.

DOI: 10.14582/DUZGEF.587

¹ Yrd. Doç.Dr. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, Diyarbakır. medabaran@gmail.com

² Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, Diyarbakır. Seymaysr21@gmail.com

³ Prof .Dr. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, Diyarbakır. akmaskan@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to examine the views of physics preservice teachers about the course of teaching practice. The study was carried out with 10 physics preservice teachers taking the course of teaching practice in the Department of Physics Teaching at Ziya Gökalp Education Faculty. In the study, the semi-structured interview technique was used as the data collection tool. The data collected in the study were examined with content analysis and descriptive analysis techniques. The results revealed that the preservice teachers found the course of teaching practice necessary and beneficial since they gained experience thanks to this course. On the other hand, a majority of the preservice teachers reported that they experienced communication difficulties during the practices; that the practicum teacher did not give importance to them; and that they were always in the background. In addition, the preservice teachers also stated that the weekly course-hour for this course should be increased; that it should not be taught in the last academic year when all preservice teachers are anxious about graduation and about KPSS and that this course should be taught throughout undergraduate education. Also, the preservice teachers participating in the study pointed out that they wanted to be more in center at their practice schools; that the practices should be enriched; that people involved in this course should be more active; and that physics courses given in education faculties should be parallel to the physics course curriculum in high schools.

Key Words: Teaching practice, prospective physics teacher view.

GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesi açısından önemli bir noktada bulunmaktadır. Yaptığı mesleğin özelliklerinden dolayı, öğretmen toplumun geleceğine yön veren bir pozisyonadadır (Şişman, 2013). Öğretmenlik mesleğini bu konuma gelecek nesilleri yetiştirme görevi taşımıştır (Çubukçu ve ark., 2012). Eğitim verdikleri öğrencilerin, gelebilecekleri en iyi noktada olmalarını sağlamakla sorumlu kılınan öğretmen, her şeyden önce nitelikçe bu sorunun üstesinden gelebilecek bir yeterliliğe sahip olmalıdır (Bilgen, 1996). Bu yüzden nitelikli bir öğretmenden beklenen yeterli düzeyde alan bilgisi, kültürel alt yapı, öğretmenlik mesleği formasyon bilgisi gibi önemli boyutlarda donatılmış olmasıdır. Bu noktada öğretmenlik eğitimi veren programlar oldukça önem kazanmaktadır. Orta öğretim ve ilköğretim eğitim kurumlarında görev yapacak öğretmenlere ön öğretmenlik eğitimi veren öğretmen eğitimi programları, öğretmen adaylarının gelişimine katkısı olan temel iki bileşenden oluşmaktadır. Bu iki bileşenin birbirine entegre edilmesi çok önemlidir. Bunlardan biri öğretimin nasıl yapılandırıldığı ile ilgili öğretmen adaylarını bilgilendiren ve donatan eğitim fakülteleri programlarındaki ders içeriklerinde mevcut olan teorik bilgilerdir. Öğretmen eğitiminin diğer önemli bileşeni ise öğretmen adaylarının gerçek sınıf ortamında kazandıkları tecrübelerinden yararlanarak öğretmeyi öğrendikleri uygulama bileşenidir (Brickhouse & Bodner, 1992; Britzman, 1991; Fosnot, 1996; McIntyre et al., 1996; akt: Maskan ve Efe, 2011). Öğretmenlik eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilebilmesi için teorik bilgiler ve uygulama bileşenlerinin birbirleri ile

paralel ve nitelikli bir şekilde harmanlanmış olmasına dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Dört yıllık teorik eğitimden sonra öğretmen adayları öğretmenlik mesleğine hazırlanmak, bu alanda tecrübe ve deneyim sahibi olabilmek için çeşitli ortaöğretim ve ilk öğretim kurumlarında öğretmenlik mesleğini bir öğretmenin taşıdığı bütün sorumluluğu taşıyarak tecrübe etmeye başlarlar. Öğretmen adaylarının okul ve sınıf ortamında yaparak yaşayarak öğrenme temelinde uygulama fırsatı bulduğu bu etkinliklerin tümü lisans eğitiminin son sınıfının son döneminde verilmekte olan öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yer almaktadır. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarına yeterli bir şekilde verilmesi nitelikli öğretmenlerin yetiştirilebilmesi açısından oldukça önemlidir.

Gelecek nesiller için nitelikli ve donanımlı öğretmen yetiştirme amacıyla faaliyetlerini sürdüren Eğitim fakültelerinin lisans programlarının son sınıfında öğrenim gören öğretmen adayı için deneyim ve tecrübe kazanması açısından en önemli derslerden biri olan öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen olabilmek yolunda önemli bir bileşendir. Bu ders öğretmen adaylarına gerçek bir öğrenme ortamında deneyim sahibi olabilmek olanağı sağlamaktadır (Ngidi & Sibaya, 2003:18; Marais & Meier, 2004:220; Perry, 2004:2 Akt: Kiggundu & Nayimuli, 2009). Öğretmenlik uygulaması dersi ile “*öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmaları, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği*” kazanmaları sağlanacaktır. (MEB, 1998) . Bu ders kapsamında yapılan uygulamalar, gelecek nesillere öğretmenlik yapacak olan öğretmen adaylarının öğretmenliğe doğru giden sürecin bir ön çalışmasını oluşturmaktadır. Buradan hareketle öğretmenlik uygulaması sürecinin, öğretmen adaylarının alan bilgisi, pedagojik formasyon, genel kültür ve yetenek bakımından yeterli olup olmadıklarının somut göstergesi konumunda olduğu söylenebilir (Yeşilyurt ve Semerci, 2011).

Alan bilgisi, alan eğitimi, eğitim bilimleri, genel kültür ve eğitim-öğretim teknolojisi bakımından gelecek nesillere rehber olacak öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından öğretmenlik uygulaması üzerinde önemle durulmalıdır. Çünkü bu aşamada öğretmen adayları aldıkları teorik eğitimin yanında uygulamalı olarak da mesleki eğitimin merkezinde yer alabilmektedirler. Bu ders sayesinde öğretmen adayları, Milli Eğitim Bakanlığı’nın çeşitli eğitim kurumlarında deneyim kazanarak tecrübe sahibi olmakta ve gelecekte bu deneyimlerinden faydalanarak mesleki yaşamına daha kaliteli bir şekilde devam edebilmektedir. Fakat bütün derslerde olduğu gibi öğretmenlik uygulaması dersinde de çeşitli sıkıntı ve zorluklarla karşılaşa bilinmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersi süresince öğretmen adayları tarafından deneyimlenen durumlar ileriki mesleki yaşantıları için temel niteliğindedir. Bu noktada sürecin merkezinde yer alan öğretmen adaylarının bu derse ilişkin görüş ve düşünceleri oldukça önem kazanmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlik

uygulaması dersi ile ilgili yapılan çalışmaların (Bilgen, 1996; Yıldız, 2002; Gömleksiz, Mercin, Bulut ve Atan, 2006; Karamustafaoğlu, 2002; Yapıcı ve Yapıcı 2004; Gökçe ve Demirhan, 2005) amacı öğretmen yetiştirme lisans programlarının aksayan yönlerini gidermeye, geliştirmeye yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktır. Böylelikle geliştirilen çözüm önerileri ile daha etkili ve nitelikli öğretmenlik uygulaması derslerinin verilebilmesinin önü açılacaktır. Buna yönelik olarak yapılan bu çalışmanın amacı fizik öğretmenliği beşinci sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerini incelemektir.

Araştırmanın amacına hizmet edilmesi için aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

1. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik uygulaması dersi süresince yaşadıkları sorunlar, sıkıntılar ve çözüm önerileri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi süresince uygulamalara, kendilerine, okuldaki uygulama öğretmeni ve eğitim fakültesindeki sorumlu öğretim elemanına yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olay, durum ve algıların doğal bir ortamda gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konmasına fırsat veren bir araştırma türüdür (Şimşek ve Yıldırım, 2013). Ayrıca çalışmada özel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Özel durum yöntemi ile araştırmacı, araştırma konuları üzerinde odaklanıp derinlemesine ele almaya çalışır. Böylelikle araştırılan konuyla ilgili daha detaylı inceleme olanağına sahip olunabilmektedir (Ekiz, 2009).

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Dicle üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfında eğitim-öğretim görmekte olan ve öğretmenlik uygulaması dersini almış olan 5'i kız ve 5'i de erkek olmak üzere toplam 10 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlenirken amaçlı örnekleme yönteminin maximum çeşitlilik tekniği baz alınmıştır. Öğretmen adaylarının farklı okullarda staj yapmasına, farklı cinsiyetlerde ve farklı öğretim elemanlarının sorumluluğunda olmasına dikkat edilmiştir. Böylelikle, araştırmanın problemlerine yönelik görüşler açısından, katılımcıların çeşitliliğinin maximum düzeyde yansıtılması sağlanmış olacaktır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmadan önce değişik bölümlerden öğretmenlik uygulaması dersini almış olan öğretmen adaylarından uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar, öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri hakkında kompozisyon şeklinde yazılar alınmıştır. Bu yazılardan dile getirilen olumlu ve olumsuz görüşlerden hareket edilerek yarı yapılandırılmış görüşme formu taslağı geliştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu taslak alan eğitimi, ölçme ve değerlendirme ve Türkçe dilbilgisi uzmanlarının uzmanlık görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda yapılan değişikliklerden sonra görüşme formu taslağına son şekli verilmiştir. Böylelikle veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın verileri, 15 haftalık öğretmenlik uygulaması dersinin dönem bitiminde, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmış ve değerlendirilmiştir. Katılımcı öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler transkript edilip nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler farklı araştırmacılar tarafından yapıp elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Yapılan bu karşılaştırmaların sonunda araştırmanın güvenilirliğine bakılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği hesaplanırken Miles ve Huberman'ın (1994) (Güvenirlik=Görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı) güvenilirlik hesaplama yönteminden faydalanılmıştır. Yapılan hesaplamanın sonunda araştırmanın güvenilirliği %90 olarak bulunmuştur. Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik sonuçlarının %70'in üstünde çıkmasının araştırmanın güvenilirliği açısından yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Böylelikle araştırmadan elde edilen veri analizinin güvenilirliği de sağlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde Fizik Öğretmenliği 5. sınıf öğrencilerinin uygulama okullarında Öğretmenlik Uygulaması dersine ve bu süreçte karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşlere ilişkin kodlar ve temalar tablo 1 ve tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadıkları sorunlara, sıkıntılara ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin içerik analizi sonuçları

Temalar	Kodlar
1.Dersin işlevini etkileyen olumsuz faktörler	Aktif olmama, iletişim, zaman sıkıntısı, öğretmenlerin önemsememesi. KPSS ve etkileri Dersin son sınıfta veriliyor olması.
2.Dersin uygulanmasında karşılaşılan sıkıntılar	Ulaşım sorunu, maddi sıkıntılar, zaman, KPSS, mezuniyet kaygısı, müfredat uyumsuzluğu. Öğrenci sayısı, dersin işleniş biçimi, disiplin eksikliği.
3.Öğretmen adaylarının dersteki performansını etkileyen faktörler	Alan bilgisindeki yetersizlik, zaman sıkıntısı, sınav kaygısı
4.Müfredata ilişkin görüşler	Lise Müfredatı, üniversite müfredatı, ezbere yönlendirme
5.Çözüm önerileri	Empati, simülasyonlu ,animasyonlu ve eğlenceli ders işleme biçiminin geliştirilmesi, Korku ve heyecanın giderilmesi, özgüvenin geliştirilmesi, disiplin eksikliğinin giderilmesi, daha fazla aktiflik, uygulamalarının zenginleştirilmesi, dersin son sınıfa sıkıştırılmaması, sınav kaygısının giderilmesi, ders saatinin fazlalaştırılması, maddi destek.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının önemli bir çoğunluğu uygulamalar esnasında yeteri kadar aktif olmadıklarını, öğrenci ve öğretmenlerle iletişim sıkıntısı yaşadıklarını, derse ayrılan ders saatlerinin az olduğunu, uygulama öğretmenlerinin kendilerini yeteri kadar önemsemediğini, mezuniyet ve KPSS (Kamu personel Seçme Sınavı) kaygısı taşıdıklarını ifade

etmişlerdir. Bunun yanında katılımcı öğretmen adayları kendilerini alan bilgisi açısından yetersiz gördüklerini, üniversitedeki fizik eğitimi müfredatı ile ortaöğretim fizik dersi müfredatının birbirinden çok farklı olduğunu ve öğrencileri ezbere yönelttiğini belirtmişlerdir. Yine bazı katılımcı adaylar ulaşım sorunu ve maddi sıkıntı yaşadıklarını, sınıftaki öğrenci sayısının fazla olması ve öğrenci merkezli uygulamaların yapılmamasını kendileri için sıkıntı verici, verimi düşüren faktörler olarak sıralamışlardır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları öğretmen, öğretim elemanları ve yöneticilerin empati yapması gerektiğini, kendilerine anlayışla yaklaşılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla beraber öğretmenlik uygulaması dersinin son sınıfa sıkıştırılmaması, bütün lisans eğitimi aşamalarına dengeli bir şekilde dağıtılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları her fırsatta dile getirdikleri sınav kaygısının kendileri için her açıdan verim düşüren önemli bir faktör olduğunu ve bu kaygının giderilmesi yönünde çalışmaların yapılması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi süresince derse, kendilerine, okuldaki uygulama öğretmeni ve eğitim fakültesindeki sorumlu öğretim elemanına yönelik görüşlerine ilişkin analiz sonuçları

Temalar	Kodlar
1.Dersin yararlılığı ve gerekliliğine ilişkin görüşler	Tecrübe, sınıf atmosferinin olumlu etkileri, özgüven.
2. Öğretmen adayının kendini algılama durumu	Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı, misafir. Alt yapı açısından yetersiz, alt yapı açısından yeterli.
3. Uygulama öğretmenine ilişkin görüşler	Sorumlu, ilgisiz, iletişim sıkıntısı var, rahat iletişime geçiyor.
4. Sorumlu öğretim elemanına yönelik görüşler	Memnuniyet, iletişim, Aktiflik, disiplin ve denetlenebilirlik, daha fazla kontrol.
5. Okul yönetiminin tutumuna yönelik görüşler	Espritüel, iletişime geçilmesi kolay, iletişime geçilmesi zor
6. Uygulama Okulu-Fakülte koordinasyonu	Denetleme eksikliği, koordinasyon eksikliği

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının, genel olarak öğretmenlik uygulaması dersini kendilerine tecrübe ve özgüven kazandırması açısından yararlı bulduklarını ve bu dersin gerekli olduğunu dile getirdikleri görülmüştür. Bununla beraber öğretmen adaylarının önemli bir kesimi uygulama ortamında kendisini öğretmen gibi hissetmediğini ifade etmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni, sorumlu öğretim elemanı ve okul yönetimine yönelik görüşleri incelendiğinde farklı düşüncelerin ortaya çıktığı görülmüştür. Bazı öğretmen adayları bu kişilerin

iletişime geçilmesi kolay, sorumluluk sahibi, disiplinli, alt yapı açısından yeterli olduklarını düşünürken bazı öğretmen adaylarının ise tam tersi görüşlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Uygulama okulu ve fakülte koordinasyonuna ilişkin görüşler incelendiğinde öğretmen adaylarının denetim eksikliğine dikkat çektiği, fakülte ve uygulama okulu arasında koordinasyon eksikliği olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Araştırmada aday öğretmenlerle yapılan mülakatlar sonucunda elde edilen bazı tema ve kodlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Yararlılık: Öğretmen adaylarının bir çoğu öğretmenlik uygulaması dersini faydalı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bir öğretmen adayının görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Ben açıkçası çok memnunum da şimdi fen lisesine gidiyorum bizim okulda çok fazla deneyimimiz yok ders anlatıyoruz ama okuldaki gibi olmuyor ben okulda daha fazla ders anlatmak istiyorum ama sadece bir defa anlattım memnundum en azından tecrübe oluyordu insan için. Yararlı buluyorum onun için okul ortamı çünkü bambaşka o an öğrencilere ders anlatmak o havayı solumak bence bambaşka bayağı bir yararlı oluyor. Ama daha da geliştirilebilir sanki okuldaki hocalar biraz daha üstünde dursalar ödev verseler deseler ki buna konuya çalış gel okulda anlat dese daha güzel olurdu. Pek öyle olmadı zorunlu bir şeymiş gibi oldu.”(Katılımcı B)

Alan bilgisindeki eksiklik: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının birçoğu alan bilgisinde kendilerini yeterli bulmadıklarını dile getirmiştir. Bu konudaki öğretmen adayının görüşü aşağıda sunulmuştur.

“Hani şu şekilde bilgi kısmında eksikliklerim var o konuda bazen sorun yaşıyoruz. Onu da gidermeye çalışıyoruz fakat eksikliklerimiz sorun oluyor. Kendi eksikliklerim de ancak benim çalışmalarım ile olabilecek bir şey sonuçta burada göreceğimiz dersleri gördük teorik olan kısımları bir de buradaki dersler ile lisede öğretilen dersler ile arasında uçurum var hani burası daha ağır o yüzden benim ile alakalı kesinlikle benim çalışmamla olacak bir şey.”(Katılımcı L)

Uygulama sınıfındaki öğrenci seviyeleri ve sayısı: Katılımcı öğretmen adaylarının bir kısmı sınıftaki öğrenci seviyesinin farklı ve sayısının fazla olmasının öğretmenlik uygulaması dersinin verimliliğini azalttığını ifade etmişlerdir. Bir öğretmen adayının görüşü aşağıda sunulmuştur:

“Ders işlenmesinde öğrencilerin güdülenmesi çok zor bir durum hepsi bireysel farklılıkları çok fazla olan bir ortam. Öğrenci sayısında sıkıntı olabiliyor öğretmenin yeterliliği de önemli bu da sayı ile paralel olarak yürüyen bir şey”.(Katılımcı H)

Sınav kaygısı: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının hepsi yüksek derecede sınav (KPSS) kaygısı taşıdıklarını ifade etmişlerdir. Bu kaygının öğretmenlik uygulaması derslerindeki verimliliklerini önemli derecede azalttığını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Öğretmenlik uygulaması, eğer kullanılırsa gerçekten kullanılabilirse gayet iyi olur. Ama son sınıfta olan yoğunluktan dolayı KPSS’ye yönelik olsun kendi çalışma amacımızdan olsun saptığından dolayı şuanda gerçekten uygulama açısından herhangi bir fayda göremiyorum. Çünkü şuan son dönem içerisinde KPSS ye hazırlandığımız için bütün konular onun üzerinde toplanıyor genellikle alanımız ile ilgili herhangi bir etki yaratmıyor. Öğretmen olarak kendimizi sınıfta yetkin bulamıyoruz çok düşük seviyelerde görebiliyoruz bu yüzden uygulamanın herhangi bir etkisi olmuyor bizde”(Öğrenci D)

“Öğretmenlik uygulaması, bence hakkı verilerek yapılırsa faydalı bir derstir ancak bunun son seneye konulması sizde biliyorsunuz fizik eğitimi zor bir ders atama sıkıntısı da olduğu için son sene öğrenciler genellikle KPSS ye yoğunlaşıyorlar. (Öğrenci C)

İşlevsellik: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından bazıları öğretmenlik uygulaması dersinin işlevselliğini tam olarak yerine getirmediklerini dile getirmiştir. Bir öğretmen adayının görüşü aşağıda sunulmuştur.

“İşlevselliğini yerine getirmedik için eğer okulda çalışmaya başlarsam, atanırsam ben bununla öğrencilerime pek verim sağlayamayacağımı düşünüyorum .”(Öğrenci E)

“Bunun eksik yapıldığını düşünüyorum, biraz daha artırılması gerektiğini diye düşünüyorum. Okuldaki öğretmenlerimiz kendi derslerini anlatırken hem onları aksatmamak açısından yani onları aksatmamak gerekiyor ama aynı zamanda bizimde derslere katılımımızın yüksek olması gerekiyor. Bu açıdan bir problem yaşandığını düşünüyorum.(Öğrenci K)

Mezuniyet Kaygısı: Araştırmaya katılan öğretmen adayları uygulama dersinin son sınıfta olması nedeniyle alttan derslerini verme ve okulu bitirme derdine düşüklerini ifade etmiştir. Bu durumun öğretmenlik uygulaması derslerine verdikleri önemi azalttığını ifade etmişlerdir. Bu konuda iki öğretmen adayı görüşünü şöyle belirtmiştir:

“Son sene öğrenciler okul dersleri ile uğraşıyorlar alttan dersleri varsa onları halletmeye çalışıyorlar.”(Katılımcı C)

“Bu dersin son sınıfta olması kesinlikle yeterli değil sonuçta son sınıfta olunca okulu bitirme derdine düşüyorsun”(Katılımcı B)

Aktiflik: Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinde pasif kaldıklarını ve gittiği okullarda daha aktif olacakları etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu konuda iki öğretmen adayı görüşlerini şöyle belirtmişlerdir:

“Biz oraya gözlemci sıfatıyla gidiyoruz ve hani çok aktif olmayışımız öğrencilerle birebir çok fazla iletişim içine geçmeyişimiz biraz eksiklik yaratıyor”(Katılımcı A)

“Merkezde olmamız bir problem, çözüm önerim bizim daha aktif olmamız gerekiyor okulda daha aktif olacağımız şekilde programlanırsa sanki daha şey olur mesela şu an kitabı da dolduruyoruz ama ders saatleri kesinlikle az biz sadece bir saat derse giriyoruz onunda yeterli olduğunu düşünmüyorum. , aslında teorikten çok pratik istiyoruz.”(Katılımcı L)

Müfredat: Araştırmaya katılan öğretmen adayları genel olarak fakültede gördükleri dersler ile lise müfredatı arasında bir bağlantı kuramadıklarını ifade etmiş. Bu konuda bazı öğretmen adayları görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

“Okulda gördüğümüz hiçbir dersin gerek normal üniversite müfredatı açısından gördüğümüz dersler lise müfredatı ile bir bağlantı olmaması bu bağlantıya bağlı olarak öğrenciye aktaracak herhangi bir şey yok”. (Katılımcı D)

“Kesinlikle hiçbir bağlantısı yok tamamen birbirine zıt konular. ÖSS müfredatı yani lise müfredatı konuları daha güzel daha böyle güzel demeyeyim de daha anlaşılabilirlik açısından daha kolay, daha basit, daha kulağa hoş gelen şeyler. Üniversitede konular daha ağır işleniyor. Mesela benim üniversitede çok gereksiz bulduğum kesinlikle fizik ile alakası olmayan dersler bizim müfredatımızda var.” (Katılımcı G)

“Bazılarında kurabiliyorum ama bazılarında hiç kuramıyorum. Çünkü hani okulda gördüğümüz dersler burada gördüğümüz dersler bambaşka hani lisedeki müfredat bambaşka burada şey anlamında görüyorsun hani, teorik görüyoruz hani orda daha çok uygulama aşamasına geçiyorsun. O yüzden hani pek eşleşmiyor gibime geliyor.”(Katılımcı B)

“Kesinlikle hiçbir bağlantı kurmuyorum. 5. sınıf öğrencisiyim, 5.sınıfa geldim 1.sınıftan gördüğümüz dersler ile lisede öğretilen dersler çok farklı kendimce hep bunu eleştirmişimdir. Yani o dersler bence yüksek lisansa yönelik olduğu için daha çok yüksek lisans programlarına dâhil edilirse çünkü biz lise öğretmeni olarak yetiştiriliyoruz. Eğer mesela fizik eğitimi 5 yıl değil de aynı anda eğitmek yerine işte yüksek lisans programı ayrı olsa lise programları ayrı olsa çok daha verimli geçecektir. Buradaki gördüğümüz dersler ile oradaki derslerin %3-5 kadar anca bir bağlantı var. Onun dışında hiçbir bağlantısı yok.”(Katılımcı C)

“Bağlantı şu şekilde yani, arada kesinlikle uçurum bir fark var. Burada öğrendiğimiz şeyleri konuları lisede öğretmiyoruz ama

şöyle bir şey var buradaki zorluğu görünce aktarmak biraz daha kolay oluyor. Öyle bir bağlantı kurabiliyorum. Buradaki zorluğu derken; burada daha çok teorik görüyoruz ve ağır dersler çok ağır dersler yani normalde biz lise müfredatındaki fizik ile arsında çok fark var zorluk açısından. Öyle yani onun dışında bağlantı yok.”(Katılımcı L)

Zaman: Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin sadece son sınıfa ait bir ders olmaması gerektiğini çünkü bu dersin uygulamalı bir ders olduğunu ve lisans eğitiminin bütün dönemlerinde verilmesi gerektiği yönünde fikir belirtmişlerdir. Öğretmen adayları görüşlerini şöyle belirtmişlerdir:

“Aslında öğretmenlik uygulaması dersi sadece son sınıfa ait olmamalıydı diğer sınıflarda da hani dağıtılarak bir de bize biraz daha fazla sorumluluk verilmesi gerekiyor, daha fazla hani öğrencilerle etkileşim olsa ders anlatma, uygulamak olsun daha fazla olması gerekiyor. (Katılımcı A)

“Ders saati az olduğu için yeterince işlevini yerine getiremiyor. Aslında burada hocaya görev düşüyor zaten ders saati belli haftada kaç saat görüldüğü belli ama tabii ders saati artırılabilir. Bu dersin son sınıfta olması kesinlikle yeterli değil. Tabii bu sorunun çözümü üniversiteye de düşüyor, bizden sorumlu hocalara da düşüyor bu koordinasyonda yer alan herkese, hepsine düşüyor.” (Katılımcı B).

Performans: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına öğretmenlik uygulaması dersinde kendi performansları ile ilgili soru yönelttiğinde öğrencilerin bir kısmı uygulama dersindeki performanslarından memnun olmadıklarını ifade etmiştir. Bu konuda görüşlerini şöyle açıklamışlardır:

“Çok yeterli bulmuyorum bunu biraz daha zamana bırakmayı düşünüyorum ama elimden geldiğince çok araştırıyorum gerçekten hani tecrübeli öğretmenlerden faydalanmaya çalışıyorum, kaynak araştırıyorum gerçekten bu işi çok iyi yapacağıma inanıyorum.”(Katılımcı A).

“Ancak son sene mesela ben KPSS e dershanesine gidiyorum aynı zamanda okul derslerini vermekle uğraşıyorum o konuda sıkıntı oluyor. Zaman sıkıntısı olduğu için adapte olamıyorum. Kendi performansımı eleştiriyorum çünkü 3-4 iş bir arada yapılamaz.”(Katılımcı C)

Tecrübe: Öğretmen adaylarının genelde öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerine mesleklerinde tecrübe kazandırdığını ifade ettikleri görülmüştür. Bu konuda görüşlerini şöyle belirtmişlerdir:

“Ben okulda daha fazla ders anlatmak istiyorum ama sadece bir defa anlattım memnundum en azından tecrübe oluyordu insan için.”(Katılımcı B)

“Öğretmenlik uygulaması, kişinin ileriki döneminde yani yaşamında tecrübe kazandıracağına inanıyorum.”(Katılımcı F)

Özgüven: Öğrenciler öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerinde bir özgüven oluşturduğunu ifade etmiş fakat ders sayısının arttırılmasının özgüven gelişimini daha fazla etkileyeceğini dile getirmişlerdir. Bu konuda iki öğretmen adayı görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Ben o öğretmenler odasında oturmak bile insana acayip bir özgüven veriyor yani derse girip sınıfa hâkim olmak zaten ayrı bir duygu onunda büyük bir katkısı olacaktır ileride.”(Katılımcı L)

“Örneğin üniversite 1.sınıftan itibaren parça parça bir şekilde verilmiş olsaydı yani ayrı ayrı dönemlerde staj yapmış gibi olacaktık. Bu da daha çok özgüven gelişimi demekti bizim için. Daha farklı okullarda daha farklı sınıflarda daha çok tecrübe sahibi olacaktık.”(Katılımcı F)

Öğretmen adayının kendini algılama durumu: Araştırmaya katılan öğrenciler kendilerini bazen öğrenci, bazen öğretmen adayı bazen öğretmen bazen de misafir gibi hissettiğini belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili öğretmen adayı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Tam öğrenci gibi hissediyorum. Hiç öğretmen adayı gibi hissetmiyorum çünkü bilmediğim o kadar çok şey var ki, yani bilmem gerektiğine inandığım. Tamamen öğrenci gibi hissediyorum.” (Katılımcı A)

“Şu üç şikkın dışında görüyorum şöyle bir şey misafir konumundaymış gibi görüyorum.”(Katılımcı D)

“Uygulama alanında kendimi öğretmen adayı olarak görüyorum yeri geldiğinde kendimi bir öğretmen olarak da hissettiğim oluyor. Çünkü ders anlattım ders anlatırken kendimi öğretmen olarak hissettim gayet de hoş bir zamanda kısa da olsa inşallah önümüzdeki zamanda öğretmen oluruz gerçekten tadarız o duyguyu.”(Katılımcı G)

Disiplin ve Denetlenebilirlik: Öğretmen adaylarından biri fakülte ve okul koordinasyonu yönünde soru sorulduğunda okul ile fakülte arasında daha fazla disiplin ve denetleme ile kontrol altına alınması yönünde düşüncesini ifade etmiştir. Bu konuda görüşünü şöyle belirtmiştir:

“ Fakülte okul koordinasyonunda ise; daha çok disiplin daha çok denetlenebilirlik yüksek tutulabilir. Oradaki öğretmenin de buradaki öğretim elemanında bu işe özen göstermesi gerekiyor.”(Katılımcı H)

Ulaşım sorunu: Öğretmen adayları seçilen okulun merkeze uzak olması nedeniyle ulaşım sorunu yaşandığını ifade etmişlerdir. Bu konuda bir öğretmen adayı görüşlerini şöyle belirtmektedir:

“Ulaşım sorunu yaşıyorum iki araba değiştirmek zorundayım merkeze çok uzak ders saatleri benimle uyumuyor.”(Katılımcı E)

Maddi Destek: Öğretmen adaylarından biri verimliliğin artması için öğrencilerin devlet tarafından maddi olarak desteklenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu konuda görüşünü şöyle belirtmiştir:

“Mesela öğrencilerin ekonomik durumlarıyla ilgilidir orada sıkıntılar olabilir. Mesela ekonomik durumu düşük olan öğrenciler için bu biraz daha resmiyete dökülse, devlet bunu bir şekilde desteklese belli bir maaş olsa öğrenci isteklendirme olarak da kendini daha iyi hissedecektir, daha iyi çalışacaktır ve daha da ciddiye alacaktır. Ancak bütün her şeyin öğrenci tarafından karşılanması zor hale getiriyor ve verimliliği düşürüyor.”(Öğrenci C)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada “Fizik Öğretmenliği 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşleri “ araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulguların öğretmenlik uygulamasına dersine yönelik öğretmen adayları görüşlerinin ve bu ders süresince karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ile beraber bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre katılımcı fizik öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin yararlı ve gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Yapılan literatür taraması sonucunda Aydın ve diğ. (2007) ve Gödek (2010) yaptıkları çalışmalarında öğretmenlik uygulaması dersinin gerekliliği ile ilgili benzer sonuçlar elde ettikleri görülmüştür. Fakat, Yıldız (2002) öğretmen adayları ile yürüttükleri çalışmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin gerekliliği ile ilgili olumsuz tutum içerisinde olduklarını saptamışlardır. Bununla beraber bu araştırmada öğretmen adayları dersin son sınıfta verilmesi nedeniyle zaman yönünden sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları dersin saat sayısının artırılarak sadece son sınıfta değil lisans eğitiminin bütün kademelerinde verilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Zaman yönünden ele alındığında, hem KPSS’ye (Kamu Personeli Seçme Sınavı) hazırlandıklarını hem de son sınıf olmaları nedeniyle alt sınıflardan kalan dersleri ile uğraştıklarını ve derse yeterince kendilerini veremediklerini dile getiren öğretmen adaylarının bu görüşte olmaları şaşırtıcı değildir. Yeşilyurt ve Semerci (2011) yaptıkları bir çalışmada öğretmenlik uygulamasından sorumlu öğretmenler, öğretmen adaylarının yüksek derecede KPSS kaygısı taşıdıklarını ve bundan dolayı öğretmenlik uygulaması dersine gereken önemi vermediklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç yapılan bu araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Şahin (2003), Gökçe ve Demirhan (2005) ile Küçükıylmaz

(2010) yaptıkları araştırmalarda öğretmen adaylarının uygulama süresinin arttırılması gerektiği yönünde görüş bildirdiklerini tespit etmişlerdir (Akt: Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Ayrıca Yazçayır (2010) tarafından yapılan çalışma sonucunda, öğretmenlik uygulaması dersinin sürece yetersiz olması nedeniyle adayların bazı yeterlikleri tam olarak kazanamadıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının dersin işlevselliği hakkındaki görüşleri ele alındığında öğrencilerin birçoğu; dersin mesleki yaşamlarında kendilerine tecrübe kazandıracağını, uygulama okulunda bulunmanın kendilerinde özgüven yarattığını ve okul ortamı ile ilgili az çok bilgi sahibi olduklarını dile getirmişlerdir. Yapıcı (2004) ve Aydın (2007) öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmalarında da öğretmen adayları bu dersin kendilerine özgüven ve tecrübe gibi birçok kazanımda bulunduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları, gittikleri uygulama okulunda kendilerini daha çok gözlemci konumunda gördüklerini derste daha aktif olmaları ve öğrencilerle daha çok etkileşim içinde olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Benzer çalışmalar yapan Boz (2006), Tok ve Yılmaz (2011) ve Sağ (2008) tarafından yürütülen çalışmalarda da öğretmen adayları kendilerinin daha aktif olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu araştırmada elde edilen bir çarpıcı sonuç da bazı öğrencilerin kendilerini misafir konumunda gördüklerini ifade etmeleridir. Literatür taraması yapıldığında bu bulguyu destekleyecek araştırma sonuçlarına rastlanmamıştır. Araştırmada tespit edilen bu duruma neden olarak öğrenci ve uygulama ders öğretmeni arasındaki iletişim kopukluğu gösterilebilir. Yapılan araştırmalarda da uygulama okulundaki uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı arasındaki iletişim sorunları dersin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engelleyen önemli bir sorun olarak belirlenmiştir. (Görgeç, Çok çalışkan ve Korkut, 2012). Günümüzde öğretmen adaylarının uygulama okullarında giderek daha fazla zaman geçirmeleri gerektiği yönünde bir eğilim olduğu bilinmektedir (Hawley, 1993; Akt: Özkılıç ve diğ.,2008). Uygulama dersleri, kuram ile uygulama arasında bağı kurarak öğrencilerin edindikleri bilgileri kullanma, gözlem yolu ile öğrenme ve öğretme becerilerini geliştirmesi için uygun ortam sunması açısından öğretmen adayları için oldukça önemlidir. (Özkılıç, Bilgin ve Kartal, 2008). Araştırmaya katılan öğretmen adayları fakültede gördükleri dersler ile okul müfredatı arasında herhangi bir bağlantı kuramadıklarını, her iki müfredatın birbirinden bağımsız olduğunu ifade etmişlerdir. Karaosmanoğlu ve Akdeniz'in (2002) "Fizik Öğretmen Adaylarının Kazanımları Beklenen davranışları Uygulama Okullarında Yansıtabilme Olanakları" adlı çalışmalarında öğretmen adayları fakültedeki derslerde lise fizik müfredatındaki konu ve kavramlara daha fazla yer verilmelidir önerisini dile getirmişlerdir. Bu sorun tüm dinamikleri ile ele alındığında beş yıllık eğitim süresince öğrencilere tüm lise müfredatındaki konular verilmiş olmasına rağmen öğrencilerde bu bilgilerin kalıcı olmadığı yönünde bir genelleme yapılabilir. 2013 KPSS'de ilk defa yapılan Alan Bilgisi Sınavına fizik bölümünden 5410 öğretmen adayı sınava girmiştir. Adaylara 10 tanesi ÖYT (Öğretim Yöntem ve Teknikleri) ve 40 tanesi alan bilgisi olmak

üzere 50 soru sorulmuştur. Sınav sonuçlarına bakıldığında ise fizik soruları ortalamasının 17.681 olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle fizik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yeterli düzeyde alan bilgisi eğitiminin verilmesi konusunda çeşitli problemlerin olduğu yorumu yapılabilir. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni, öğretim elemanı ve yöneticiler hakkında görüşleri alındığında öğretmen adaylarının bazıları memnun olduklarını, karşılaştıkları her sorunu rahatlıkla ifade ettiklerini ve beraber çözüm önerileri geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında bazı öğretmen adayları uygulama öğretmeni ve yöneticilerin kendilerini yeterince önemsemediğini, sorumlu öğretim elemanı tarafından da daha fazla denetlenmeleri gerektiğini dile getirmişlerdir. İlk defa öğretmenlik deneyimi yaşayan öğretmen adayları için uygulamalar sırasında karşılaştıkları durum veya problemlerle ilgili başvurabilecekleri, rahatça iletişime geçebilecekleri ve kendilerini dengeli bir disiplin anlayışı içerisinde sorumlu hissettikleri ilgililerin olmasının, nitelikli bir öğretmenlik uygulaması sürecinin yürütülmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Özçelik (2012) ve Arslantaş (2013) da yaptıkları çalışmada katılımcıların uygulama öğretim elemanlarının görev ve sorumluluklarını yeterince yerine getirdikleri yönünde görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir. Yeşilyurt ve Semerci'nin (2011) çalışmalarındaki bulgulara bakıldığında ise, öğretmenlerin ve uygulama öğretim elemanlarının öğretmen adaylarını yeterince izlemedikleri ve denetlemedikleri sonucunu elde etmişlerdir. Bu bulgunun yapılan bu araştırmadaki sonuçla kısmen örtüştüğü görülmüştür. Yapılan literatür taramasında bu alanda yapılan bazı çalışmalarda, uygulama öğretim elemanı ve sorumlu uygulama öğretmenin, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğiyle pratikte karşılaşması, mesleğe uyumu, mesleki kavramların oluşması ve sınıf içi etkinlikler ve faaliyetler gibi konularda olumlu etkilerinin olduğu dile getirilmiştir. Fakat bu çalışmalar arasında, bu etkilerin öğretmen adaylarının davranışlarına yansımaları konusunda tutarsızlıklar olduğu görülmüştür (Kettle & Sellers, 1996; akt: Parker, 2008). Öğretmen adaylarının okul ile fakülte koordinasyonu ile ilgili görüşleri ele alındığında katılımcıların önemli bir kesimi aralarındaki ilişkinin istenilen şekilde yürümediğini dile getirmişlerdir. Yeşilyurt ve Semerci (2011), Azar (2003), Sılay ve Gök (2004), Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007) ve Arabacı (2008) tarafından yapılan araştırmalarda da, fakülte-okul işbirliğinin istenilen şekilde yürümediği ve her iki kurum arasında yeterli düzeyde işbirliğinin olmadığı yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Yine bu araştırmada önemli olarak görülen bir sorun üzerinde durulmuş ve öğretmen adaylarına, öğretmenlik uygulaması dersinde kendi performansları hakkında soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin bir kısmı performanslarından memnun olduklarını bir kısmı ise memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Memnun olduklarını dile getiren katılımcı öğretmen adayları dahil olmak üzere bütün öğrenciler çeşitli eksikliklerinin olduğunu dile getirmişlerdir. Boz ve Boz (2006; Akt: Kılınç ve Altuk, 2010) yaptıkları araştırmada örneklemelerindeki öğretmen adaylarının teorik bilgilerini pratiğe dökme ve aktarma fırsatları olmadığı için profesyonel gelişimlerinde yetersizliklerin olduğunu belirtmişlerdir.

ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle Eğitim Fakültesi ve Milli Eğitim Bakanlığı ilgili yetkililerinin öğretmenlik uygulaması derslerini daha fazla önemsemesinin, tespit edilen sorunların çözümü konusunda gerekli adımları atmasının gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının daha nitelikli olarak yetişmesi açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ışığında araştırmacılar tarafından yapılan öneriler aşağıda verilmiştir:

- Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama okulunda geçecek olan süresinin ve programındaki ders saatlerinin artırılması bu öğretmen adaylarının daha fazla deneyim kazanmaları bakımından gerekli ve önemlidir.
- Bu dersin lisans programının ilk yıllarından itibaren dengeli bir şekilde programlanmasının öğretmen adaylarının lisans eğitiminin ilk yıllarından itibaren öğretmenlik mesleği ile okul ortamında tanışmaları bakımından daha yararlı olabilir.
- Öğretmenlik uygulaması derslerinin nasıl yürütüldüğüne, ne gibi problemlerin olduğu konusunda düzenli bir bilgi akışının olması açısından ilgili rehber öğretmen ve danışman öğretim elemanları, okul yönetimi ve fakültelerin ilgili birimleri arasındaki koordinasyonun daha etkili ve hızlı olması gerekmektedir.
- Eğitim fakültesinde görevli danışman öğretim elemanları uygulama okullarındaki öğretmen adaylarını izlemeli ve gerekli değerlendirmeleri yaparak dönütler vermesinin önemli olduğu düşünülmektedir.
- Eğitim fakültesi ile uygulama okulu işbirliğinin doğrudan olması, okulların öğretmenlik uygulaması dersi için daha istekli hale getirilmesi açısından önemli görülmektedir.
- Uygulama okullarında öğretmenlik uygulaması dersine giden öğretmen adaylarına öğretmen oldukları duygusu, özgüveni ve motivasyonun verilmesinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine olan bakış açılarını daha olumlu yönde etkileyebilir.
- Öğretmenlik uygulaması dersine katılan öğretmen adaylarına belirli bir ücret verilerek ve bu süre boyunca yapılacak sigorta ile öğretmen adaylarına maddi destek sağlanabilir.
- Eğitim fakültesi ders programlarında alan bilgisi, eğitim bilimleri, genel kültür ve alan eğitimi dersleri dengeli dağıtılmalıdır. Özellikle alan bilgisi ders içerikleri hazırlanırken lisedeki derslerin içeriklerinin göz önüne alınmasının önemli olduğu bilinmelidir.

KAYNAKÇA

- Arabacı, İ.B. (2008). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Tezsiz Yüksek Lisans I. Dönem Öğrencilerinin Okul Deneyimi Uygulamalarına İlişkin Tutumları, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 129-134.
- Arslantaş, H.İ. (2013). Öğretmenlik uygulaması dersinin, uygulama öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 58-84.
- Aydın, S. Selçuk, A. & Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen Adaylarının “Okul Deneyimi II” Dersine İlişkin Görüşleri. Yüzüncü. Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), (75-90.).
- Bilgen, N. (1996). 21. yüzyılda eğitim ve öğretmen. Sempozyum 96, Ankara.
- Brickhouse, N. & Bodner, G. M. (1992). The Beginning Science Teacher: Classroom Narratives Of Convictions and Constraints. *Journal of Research in Science Teaching*, 29 (5), 471–485.
- Britzman, D. (1991). *Practice makes practice: a critical study of learning to teach*. State University of New York Press , New York.
- Çubukçu, Z. Eker Özenbaş, D. Çetintaş, N. Satı D. & Yazlık Şeker, Ü. (2012). Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Gözünde Öğretmenin Sahip Olması Gereken Değerler. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/134524-20120606172550-3.pdf> 28.05.2105
- Dursun, Ö.Ö. & Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159 -178.
- Fosnot, C. T. (1996). *Teachers construct constructivism: the centre for constructivist teaching/teacher education project in Fosnot, C. T. (eds.) Constructivism: theory, perspectives, and practice*. Teachers College Press, New York.
- Ekiz, D. (2009) Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Geliştirilmiş 2. Baskı) , Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gökçe, E. & C. Demirhan. (2005). Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 43-71.
- Gömleksiz, M. N., Mercin, L., Bulut, İ. ve Atan U. (2006). Okul Deneyimi II. Dersine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri (Sorunlar ve Çözüm Önerileri). *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 23, 148-158.
- Görgeç, İ. Çokçalışkan, H. & Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Öğretim Üyeleri Açısından İşlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 56-72.
- Karamustafaoğlu, O. & Akdeniz, A.R. (2002). “Fizik Öğretmen Adaylarının Kazanmaları Beklenen Davranışları Uygulama Okullarında

- Yansıtabilme Olanakları”, *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, 1, 456-769.
- Kılınç, A. & Gödek, Altuk, Y. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 41-70.
- Kiggundu, E.& Nayimuli, S. (2009). Teaching Practice: A Make Or Break Phase For Student Teachers. *South African Journal of Education*, 29,345-358.
- Kudu, M., Özbek, R. &Bindak, R. (2006). Okul Deneyimi- I Uygulamasına İlişkin Öğrenci Algıları (Dicle Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99-109.
- Maskan, A.K.& Efe, R. (2011). Prospective Teachers’ Perceptions of Teaching Practice Experience in School Placements. *TUSED*, 8(2),64-77.
- MEB Mevzuat (1998/2493). *Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Tebliğler Dergisi, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> adresinden 05.12.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Marais, P. & Meier, C.(2004). Hear Our Voices: Student Teacher’s Experience During Practical Teaching. *Africa Education Review*, 1,220-233.
- McIntyre, J. D., Byrd, D. M. & Fox, S. M. (1996). *Field and laboratory experiences. handbook of research on teacher education*. Simon & Schuster Macmillan, New York.
- Miles, M.B, and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*, 2nd Ed., p. 10-12. Newbury Park, CA: Sage.
- Ngidi DP & Sibaya PT 2003. Student teacher anxieties related to practice teaching. *South African Journal of Education*, 23,18-22.
- Özçelik, N. (2012).Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşleri. *GEFAD / GUJGEF*, 32 (2), 515-536.
- Özkılıç, R. ,Bilgin, A.& Kartal, H.(2008). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Elementary Education Online*, 7(3), 726-737.
- Perry, R. (2004). Teaching practice for early childhood. A guide for students. Available at <http://www.Routledge.com/catalogues/0418114838.pdf>. Accessed 18 July 2007
- Sağ, R. (2008). Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmenlerinden, Uygulama Öğretim Elamanlarından ve Uygulama Okullarından Beklentileri..*Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.
- Şahin, E. & Özkılıç, R. (2005). Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Uygulama Dersleri İçin Hazırlanan Uygulama Kılavuzu Hakkındaki Görüşleri,*Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 11.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

- Şişman, M.& Acat, M.B. (2013). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 235-250.
- Tok,H. &Yılmaz,M. (2011). Student teachers' perceptions about mentor teachers: a case study in Turkey. *Ozean Journal of Social Sciences*, 4, 101-108.
- Yapıcı, Ş. & Yapıcı, M. (2004). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri. *İlköğretim-online* 3(2), 54-59.
- Yazçayır, N. (2010). Öğretmenlik Uygulamalarının Öğretmenlik Mesleğine Yansımaları, *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II*, 16–18 Mayıs 2010, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yeşilyurt, E.& Semerci, Ç. (2011). Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27,1-23.
- Yıldız, E. (2002). *Okul Deneyimi I ve okul Deneyimi II derslerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi
- YÖK. (1998). Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi. Ankara: YÖK.